



## **PARTER**

### **Klagande**

Brf. Högmora Pärla, 769633-9477

Ombud: Göran Wahlberg  
Plan- & Byggforum AB  
Box 26  
183 21 Täby

### **Motpart**

Natur- och byggnadsnämnden i Huddinge kommun  
141 85 Huddinge

## **SAKEN**

Byggsanktionsavgift för trädfällning på fastigheten Högmora 4:138 i Huddinge kommun

## **ÖVERKLAGAT BESLUT**

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2019-01-15 i ärende nr 4034-5987-2018, se bilaga 1

---

## **DOMSLUT**

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

---

## BAKGRUND

Natur- och byggnadsnämnden i Huddinge kommun beslutade den 18 december 2017 att påföra Bostadsrättsföreningen Högmora Pärla (bostadsrättsföreningen), ägaren av fastigheten Högmora 4:138 (fastigheten), en byggsanktionsavgift om 224 000 kr för att utan marklov och startbesked ha fällt träd på fastigheten. Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som i beslut den 15 januari 2019 avslog överklagandet.

Bostadsrättsföreningen har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

## YRKANDEN M.M.

Bostadsrättsföreningen har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av nämndens beslut, ska  
i första hand upphäva beslutet att ta ut byggsanktionsavgift,  
i andra hand helt efterge byggsanktionsavgiften,  
i tredje hand sätta ned byggsanktionsavgiften till 25 procent, och  
i fjärde hand sätta ned byggsanktionsavgiften till högst 50 procent.

Till stöd för sin talan har bostadsrättsföreningen hänvisat till handlingar som getts in samt har anfört i huvudsak samma omständigheter och argument som i länsstyrelsen med tillägg och förtydliganden enligt följande.

Kommunen har inte fått fatta beslut om byggsanktionsavgift eftersom beslutet inte har föregåtts av slutlig kommunikering efter att ett tillägg gjorts i tjänsteutlåtandet (25 § förvaltningslagen). Dessutom har nämnden i sitt beslut ignorerat vad som angetts i det yttrande bostadsrättsföreningen gett in.

Länsstyrelsen har inte behandlat alla aspekter och utpekade fel som påtalats i överklagandet. Bl.a. framhölls att Huddinge kommun i sina nybyggnadskartor undanhåller information om marklovsplikten för trädfällning, vilket försvårar för lovsökande att göra rätt, men underlättar för nämnden att ta ut byggsanktionsavgifter från byggande, som okunniga om marklovsplikten, fäller träd på egna tomter.

Länsstyrelsen uppmärksammades i överklagandet på att det som bostadsrättsföreningen anfört i sitt yttrande till nämnden, bl.a. om oskäligheten i den i detaljplanen bestämda lovplikten, över huvud taget inte hade berörts vid nämndens

prövning. Detta strider mot 5 § förvaltningslagen och samma kritik kan nu framföras mot att länsstyrelsen inte berört det mesta av innehållet i överklagandet.

Kommunrevisionen har 2018 uppmärksammat och haft anledning att ge kritik mot den marklovsplikt för trädfällning som införts i detaljplaner, i många fall utan sakliga skäl. Kommunen har använt sitt planmonopol för att fördyra för den byggande allmänheten och för att berika kommunen eftersom byggsanktionsavgifter tillfaller kommunen. Det är av vikt för rättstillämpningen att sådana tilltag hindras. Därför ska nämndens beslut upphävas eller i vart fall sättas ned. Även om syftet inte skulle ha varit att missbruka planmonopolet, så har det blivit en bra affär för kommunen.

Boverkets syn på marklovsplikt för trädfällning är att det ska handla om enstaka träd och en grupp av träd, exempelvis en allé eller trädgångar som utgör värdefulla inslag i den bebyggda miljön. Detta mål avser detaljplan Högmora delområde 1, från 2011, omfattande 45 hektar mark. I såväl denna detaljplan som angränsande planer finns en utökad lovplikt, dels för trädfällning, dels för ändring av höjdläget på tomt. Syftet är enligt planbeskrivningen att bebyggelsen ska naturanpassas och tillkomma utan stor naturpåverkan. Detta är helt onödiga planbestämmelser som motsvaras av kravet på anpassning till omgivningen i 2 kap. PBL och lovplikten för att avsevärt ändra höjdläget inom en tomt i 9 kap. 11 § PBL. Kommunerna ska inte anta planbestämmelser som motsvarar lagbestämmelser.

Kommunen har inte följt plan- och bygglagens avsikt med marklovsplikt för trädfällning. Medan förarbetena och Boverket begränsar användandet av utökad lovplikt till att bara gälla utpekade träd och dungar menar kommunen att marklovsplikt för trädfällning tvärtom kan läggas över ett 100 hektar stort planområde med villatomter, och bara undantagsvis bör begränsas till enstaka träd och dungar. Det är enligt PBL:s syften inte tillåtet att belägga hela villaområden med marklovsplikt för trädfällning. Det är också oproportionerligt och obefogat.

Sammantaget saknar kommunens omfattande marklovsplikt för trädfällning i Högmora och på andra ställen stöd i lag och rättspraxis. De är snarare ett uttryck för kommunens girighet att missbruka detaljplanemonopolet genom att ha generella bestämmelser i detaljplaner som anger att trädfällning kräver marklov.

Därför är det av principiellt vikt att domstolen i detta mål även prövar om kommunen har gjort fel och om planbestämmelserna ska anses vara en nullitet eftersom en detaljplan i ett stort område med villakvarter inte får normera en extra pålaga och extra kostnader för tomtägare som ska bygga.

## DOMSKÄL

### *Inledning; ramen för prövningen*

Länsstyrelsen har redogjort för den rättsliga regleringen och innehållet i gällande detaljplan. Se även Mark- och miljööverdomstolens dom den 15 oktober 2018 i mål nr P 2879-18 angående tillämpning av bestämmelserna om byggsanktionsavgift.

Prövningsramen i ett överklagat mål begränsas av underinstansernas beslut. Mark- och miljödomstolen kan därför inom ramen för detta mål endast pröva om förutsättningarna för att påföra bostadsrättsföreningen byggsanktionsavgift är uppfyllda. Yrkandet om att domstolen ska förklara en viss planbestämmelse som en nullitet omfattas därmed inte av prövningen i aktuellt mål och lämnas således utan avseende.

### *Formella invändningar*

Enligt mark- och miljödomstolen bedömning har nämnden uppfyllt kraven på kommunikering (11 kap. 58 § PBL, se också 25 § förvaltningslagen). Vad bostadsrättsföreningen påstått i övrigt om brister i hanteringen, bl.a. om motiveringen av underinstansernas beslut, innebär inte heller att det förekommit några sådana formella fel i underinstansernas handläggning som medför att beslutet om byggsanktionsavgift ska upphävas eller att ärendet ska återförvisas.

### *Är förutsättningarna för att ta ut byggsanktionsavgift uppfyllda?*

Utredningen ger vid handen att bostadsrättsföreningen utan att först ha beviljats marklov eller startbesked har fällt totalt 20 träd på fastigheten och att träden var av sådan storlek att marklov krävdes för trädfällningen. Förutsättningar för att ta ut byggsanktionsavgift i detta fall är alltså uppfyllda i och för sig.

### *Finns det skäl att efterge eller sätta ned byggsanktionsavgiften?*

Planbestämmelsen om krav på marklov för trädfällning har stöd i PBL. Vad som anförts om att nämnden infört marklovspflicht i detaljplanen utan lagstöd eller att nämnden skulle berikas genom byggsanktionsavgiften kan alltså lämnas därhän.

Mark- och miljödomstolen instämmer även i länsstyrelsens bedömning att det inte föreligger skäl att helt efterge avgiften med stöd av bestämmelsen i 11 kap. 53 § PBL. När det gäller frågan om det finns skäl att sätta ned byggsanktionsavgiften ytterligare, dvs. till en fjärdedel (11 kap. 53 a § PBL), gör domstolen följande bedömning. Vid prövningen av om en avgift inte står i rimlig proportion till överträdelsen ska det särskilt beaktas om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet eller om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art. Enligt förarbetena till bestämmelsen kan exempel på sådana situationer som inte skett uppsåtligen eller av oaktsamhet vara att överträdelsen har sin grund

i en felbedömning huruvida en åtgärd kräver lov. Som exempel på fall där en överträdelse kan bedömas vara av mindre allvarlig art anges bl.a. att överträdelsen har en formell karaktär (se prop. 2012/13:104 s. 9-10).

Klagandena har i målet bl.a. gjort gällande att det inte på ett tillräckligt tydligt sätt framgått att marklov krävs för trädfällning av träd av viss storlek på deras fastighet, bl.a. att detta inte framgick på nybyggnadskartan.

Av detaljplanens administrativa bestämmelser framgår att det krävs marklov för trädfällning avseende träd av viss angiven storlek. Eftersom det rör sig om en generell bestämmelse som gäller hela planområdet har ingen särskild beteckning gjorts på plankartan. Domstolen finner att det på ett tydligt sätt framgår att bestämmelsen om marklov för trädfällning gäller hela detaljplaneområdet. Det är alltså inte motiverat att sätta ned avgiften på grund av att kravet på marklov skulle vara otydligt (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 15 oktober 2018 i mål nr P 9109-17). En nybyggnadskarta tas fram som underlag för en situationsplan i samband med en ansökan om bygg- och marklov. Vad klaganden anfört om att nämnden inte upplyst om marklovsplikten på nybyggnadskartor medför ingen annan bedömning. Fällningen av träd i detta fall kan inte heller anses vara en överträdelse av mindre allvarlig art. Det saknas därmed förutsättningar att sätta ned byggsanktionsavgiften.

#### *Sammanfattning*

Förutsättningarna för att ta ut byggsanktionsavgift är uppfyllda. Avgiften har inte beräknats för högt. Det har inte heller framkommit några skäl för att efterge avgiften eller att sätta ned den. Överklagandet ska därför avslås.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 19 juli 2019.

Inge Karlström

Ewa Andrén Holst

---

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Inge Karlström, ordförande, och tekniska rådet Ewa Andrén Holst. Målet har handlagts av beredningsjuristen Sanna Keivanlo.



Länsstyrelsen  
Stockholm

Enheten för överklaganden  
Göran Wirdéus

**BESLUT**

Datum  
2019-01-15

Beteckning  
NACKA TINGSRÄTT  
4034-5987-2018  
Aveckning 4

(Förenklad delgivning)

NACKA TINGSRÄTT

Ink. 2019 -02- 22

Akt.....P1309-19.....

Aktbil.....8.....

Bostadsrättsföreningen Högmora

Ombud:  
Arkitekt Göran Wahlberg  
Box 26  
183 21 Täby

Natur- och byggnadsnämnden  
Huddinge kommun  
141 85 Huddinge

INKOM: 2019-02-22  
MÅLNR: P 1309-19  
Pärta: 8

**Överklagande av beslut om byggsanktionsavgift för träd-fällning på fastigheten Högmora 4:138 i Huddinge kommun**

**Beslut**

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

**Bakgrund**

Natur- och byggnadsnämnden i Huddinge kommun har den 18 december 2017 med stöd av 11 kap. 51 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, beslutat att ta ut en byggsanktionsavgift av ägaren till fastigheten Högmora 4:138, Bostadsrättsföreningen Högmora Pärla, med 224 000 kronor för att utan marklov och startbesked ha fällt träd på fastigheten.

I tjänsteutlåtandet anför natur- och byggnadsförvaltningen följande.

*Ärendets bakgrund*

Den 1 augusti 2017 inkom en anmälan om olovlig trädfällning på fastigheten. Enligt anmälaren hade minst ett tiotal träd, mestadels tallar fällts på fastigheten. Den 18 augusti 2017 utfördes en besiktning av fastigheten. Vid besiktningen konstaterades att ett stort antal träd har fällts på fastigheten. På höjden på fastighetens nordöstra sida låg ett stort antal fällda träd. Flertalet träd hade en stamdiameter som var större än 15 cm på en höjd av 1,3 meter. Vid besiktningen konstaterades att åtminstone 12 lovpliktiga träd hade fällts på den nordöstra delen av fastigheten. På tomten hade stubbar frästs bort vid förgårdsmark mot Högmora Ringväg. Med hjälp av satellitfoton tagna den 23 juli 2016 kunde förvaltningen konstatera att åtminstone 8 lovpliktiga träd hade fällts vid denna del av fastigheten.

*Planförhållanden*

För området gäller detaljplan med aktbeteckning 0126K-15476, från den 16 december 2011. Enligt detaljplanen krävs marklov för fällning av träd som har en stamdiameter som är större än 15 cm på en höjd av 1,3 meter.

**BESLUT**Datum  
2019-01-15Beteckning  
4034-5987-2018*Förvaltningens bedömning*

Åtgärden i aktuellt ärende avser trädfällning som omfattas av 9 kap. 12 § PBL. Åtgärden kräver därmed marklov samt att startbesked getts innan åtgärden påbörjas. Med hjälp av satellitfoton tagna den 23 juli 2016 och besiktningen utförd den 18 augusti 2017 kan förvaltningen konstatera att sammanlagt 20 lovpliktiga träd har fällts på fastigheten Högmora 4:138 utan marklov och startbesked.

*Påföljder och ingripanden enligt 11 kap. PBL*

Åtgärderna har utförts utan startbesked under sommaren/hösten 2017. Detta medför att en byggsanktionsavgift tas ut enligt 11 kap. 51 § PBL. För åtgärden att ha fällt 20 lovpliktiga träd utan marklov och startbesked fastställs byggsanktionsavgiften till 224 000 kronor enligt 9 kap. 17 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Byggsanktionsavgiften ska tas ut av den som var ägare till den fastighet som överträdelsen avser, när överträdelsen begicks.

*Kommunicering med sökande*

Förslag till beslut har kommunicerats med fastighetens ägare, Bostadsrättsföreningen Högmora Pärla, under tiden den 17 november till och med den 3 december 2017.

Yttrande från fastighetsägaren inkom den 8 december 2017 som sammanfattningsvis anför att marklov för trädfällning inte borde finnas i en detaljplan ett sådant bostadsområde som Högmora och att byggnadsnämnden borde ge marklov i efterhand för trädfällningen samt sätta ned byggsanktionsavgiften till en fjärdedel.

Situationer som inte anses motivera avgiftsbefrielse är exempelvis försumlighet hos uppdragstagare, dålig ekonomi, okunskap om gällande regler, glömska, tidsbrist, bristande rutiner eller att ett företag är nystartat (prop. 2005/06:182).

Yttrandet ändrar sammantaget inte förvaltningens förslag till beslut; trädfällning är inte en åtgärd som går att återställa i efterhand och därmed inte en åtgärd av mindre allvarlig art. Vidare är detaljplanen tydlig i avseendet att marklov krävs för trädfällning avseende träd med en stamdiameter av minst 15 cm på en höjd av 1,3 meter över marken samt att placering och utformning av byggnader ska ske med hänsyn till befintlig terräng och vegetation, vilket också är av vikt vid bedömning av vilka träd som kan få lov att fällas. Det är inte en bedömningsfråga huruvida trädfällning får ske med eller utan marklov.

Situationen bedöms, utifrån inkommit yttrande, ha uppstått genom okunskap om gällande regler, detta motiverar inte en avgiftsbefrielse. De omständigheter som i övrigt föreligger har kunnat påverkas av den avgiftsskyldige, därmed bedöms det inte vara oskäligt att ta ut en avgift. Förvaltningen gör bedömningen att avgiften står i rimlig proportion till överträdelsen som skett och att det inte finns skäl att sätta ner avgiften.

**Bostadsrättsföreningen Högmora Pärla** överklagar nämndens beslut och anför i huvudsak följande. Föreningen yrkar att nu överklagat beslutet i första hand ska upphävas. I andra hand ska byggsanktionsavgiften sättas ned enligt 12 kap. 53 a §

**BESLUT**Datum  
2019-01-15Beteckning  
4034-5987-2018

PBL till 25 procent av avgiften eller i tredje hand till högst 50 procent av byggsanktionsavgiften. I detta fall har tjänsteutlåtandet reviderats den 13 december 2017 i textavsnittet "Förvaltningens bedömning" och i den avslutande texten i utlåtandet efter att bostadsrättsföreningen yttrat sig. Vad som ändrats och slutligt tillförts i utlåtandet fick föreningen inte tillfälle att ge synpunkter på. Beslutsfattarna har därmed i förevarande fall inte fått fatta nu överklagat beslut eftersom beslutet inte har föregåtts av slutlig kommunikering av det slutliga utlåtandet. Det är enligt 17 förvaltningslagen (1986:223) den enskilda parten som ska ha sista ordet inför de förtroendevaldas beslut och inte tjänstemännen. Denna ordning har inte följts i ärendet, därav förstahandsyrkandet. Föreningen vill med hänvisning till uttalanden i prop. 1985/86:1 s. 707-708 framhålla att den markklovsplikt som kommunen har bestämt i hela planen för Högmora inte har stöd i plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, då bestämmelsen uppenbart inte har till syfte att skydda några utpekade enstaka träd som utgör värdefulla inslag i den bebyggda miljön. Det lagbestämmelsen tar sikte på är träd närmast av karaktären vårdträd eller gamla ädellövträd. I och med att kommunen har tagit i för mycket markklovsplikt och krävt lov för fällning av helt banala f.d. skogsträd ska planbestämmelsen härom anses som en nullitet och föreningen yrkar att bestämmelsen i förevarande fall förklaras som sådan och att föreningen helt frias från byggsanktionsavgift.

**Motivering***Tillämpliga lagrum m.m.*

Enligt 11 kap. 51 § PBL ska tillsynsmyndigheten, om någon bryter mot en bestämmelse i bland annat 8–10 kap., ta ut en särskild avgift (byggsanktionsavgift) enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 12 §.

Av 11 kap. 53 § PBL framgår att en byggsanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet. Avgiften behöver dock inte tas ut om det är oskäligt med hänsyn till att den avgiftsskyldige på grund av sjukdom inte har förmått att själv eller genom någon annan fullgöra sin skyldighet, att överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige inte har kunnat eller bort förutse eller kunnat påverka, eller vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa.

Enligt 11 kap. 53 a § PBL får en byggsanktionsavgift i ett enskilt fall sättas ned om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som har begåtts. Avgiften får sättas ned till hälften eller en fjärdedel. Vid sådan prövning ska det särskilt beaktas om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet eller om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art.

I 11 kap. 58 § PBL anges att innan tillsynsmyndigheten beslutar att ta ut en byggsanktionsavgift ska den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig. En byggsanktionsavgift får inte beslutas, om den som anspråket riktas mot inte har getts tillfälle att yttra sig inom fem år efter överträdelsen.



**BESLUT**Datum  
2019-01-15Beteckning  
4034-5987-2018*Länsstyrelsens bedömning*

Det är ostridigt och framgår av handlingarna i ärendet att Bostadsrättsföreningen Högmora Pärla utan marklov och startbesked har fällt de 20 träd på fastigheten Högmora 4:138 som natur- och byggnadsnämnden har lagt till grund för det överklagade beslutet. Det framgår också av handlingarna i ärendet att fastigheten omfattas av en detaljplan från 2011 som föreskriver marklov för trädfällning. Mot den bakgrunden ska nämnden ta ut en byggsanktionsavgift om skäl för annat inte föranleds av omständigheterna i ärendet.

Beträffande bostadsrättsföreningens invändning om bristande kommunikering är det 11 kap. 58 § PBL som ska tillämpas i detta fallet och länsstyrelsen finner att kravet på kommunikering är uppfyllt. Enligt länsstyrelsens mening är det inte någon brist att förvaltningen redogjort för sin bedömning av föreningens synpunkter eftersom det vanligtvis är just den bedömningen som nämnden antar som sin egen när nämnden beslutar i enlighet med förslaget. Att föreningen i det skedet skulle fått tillfälle att yttra sig över bedömningen framgår inte av 11 kap. 58 § PBL.

Länsstyrelsen delar inte heller bostadsrättsföreningens uppfattning att bestämmelsen i 9 kap. 12 § PBL är avsedd att enbart skydda enstaka värdefulla träd utan att syftet avser större trädbestånd, jfr Didón m.fl., Plan- och bygglagen – En kommentar, 9:11-13 s. 3, med hänvisning till prop. 1985/86:1 s. 299 f.

Med hänvisning till vad som anförts har natur- och byggnadsnämnden haft fog för att ta ut en byggsanktionsavgift av bostadsrättsföreningen. Avgiften är också korrekt beräknad enligt 9 kap. 17 § 4 PBF (0,25 prisbasbelopp för 2017, 44 800 kronor x 20 träd = 11 200 x 20 = 224 000 kronor). Även med beaktande av vad bostadsrättsföreningen har anført finner länsstyrelsen att det inte framkommit sådana omständigheter som utgör skäl för nedsättning eller eftergift av byggsanktionsavgiften enligt 11 kap. 53 § eller 53 a § PBL. Länsstyrelsen vill i stället framhålla att en bostadsrättsförening bör anses som en professionell aktör med goda förutsättningar att hålla sig informerad om vilka krav som gäller och därmed har brutit i vad som kan förväntas. Trädfällning är också en åtgärd som är svår att återställa varför extra försiktighet är påkallad när en fastighet ska förberedas för nybyggnation. Vid angivna förhållanden ska överklagandet avslås.

**Hur man överklagar**

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga.

Göran Wirdéus  
Länsjurist



## Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

### Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

### Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

### Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

### Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).